

Prikazi

Kovačević I.: Značaj šumske divljake jabuke i kruške za naše voćarstvo. Biblioteka arhiva za poljoprivredne nauke. IV. 9. Beograd, 1955. (str. 132, pod. cit. lit. 163, sl. 20, tabl. 14).

Jabuka i kruška u svjetskom voćarstvu participiraju sa 49,7% (jabuka 39,7%, a kruška 10%). Rod *Malus Hill.* ima oko 25 vrsta sa cca 10.000 registrovanih plemenitih oblika ili sorata. Kruška t. j. vrsta roda *Pirus L.* ima 30, ali sorata samo oko 2.000.

Najznačajnije vrste jabuka: *Malus baccata*, *M. floribunda*, *M. coronaria*, *M. spectabilis*, *M. prunifolia*, *M. ringo*, *M. angustifolia*, *M. toringo*, *M. communis*, *M. dasycphylla*. Najznačajnija vrsta za voćarstvo je *M. communis* s podvrstama *silvestris* i *pumila*. Najznačajnije vrste roda kruške: *Pirus amygdaliformis*, *P. eleagrifolia*, *P. salicifolia*, *P. communis*, *P. persica*, *P. sinensis*, *P. ussuriensis*, *P. betulaeifolia*, *P. serotina*, *P. Calleryana* i *P. serratulla*. Vrsta *Pirus communis* je najznačajnija u voćarstvu sa podvrstama: *piraster*, *nivalis*, *salvifolia* i *sativa*.

Za svaku vrstu odnosno podvrstu bilo kruške ili jabuke iznose se podaci o geografskom rasprostranjenju, ekologiji, ekonomskoj vrijednosti u odnosu na voćarstvo.

Vrlo su značajni i za našu voćarsku literaturu jedinstveni podaci o nalazištima divlje kruške na halofitnim staništima u Bačkoj i na erozionim staništima u bazenu Donje Morave, kao i nalazišta divlje jabuke i kruške na poplavnim staništima donje Posavine. Tri ekstremna staništa s ekološkim gledišta, daju nam smjernicu, da je kultivacija jabuka i krušaka moguća više manje na cijelom našem državnom području. Naš domaći sortiment jabuka iznosi 435, a krušaka 281 domaće odlike.

Autor ukazuje na potrebu proučavanja domaćeg sortimenta i njegovih veza s divljakama.

Ustanovljen je cijeli niz korelativnih svojstava u razvoju divljake,

(jabuke i kruške), kao na pr. težina ploda i broj sjemenki i sl.

Značaj divljačice se sastoji naročito u uzgoju sijanaca. Predhodno potrebno je organizirati proizvodnju sjemena divljačice.

Značaj divljačice sastoji se u obnovi voćarstva jer je ona dobro adaptirana na vanjske stanišne faktore, otporna na bolesti i štetočinje i što je prikladna za podlogu.

J. K.

Masten V.: Varstvo rastlin s kemijskim sredstvima, Ljubljana 1955, str. 172. Pisac ove knjige je nastojao da jednim stručnim, svakom poljoprivredniku, razumljivim stilom prikaže upotrebu kemijskih sredstava u borbi protiv štetnika na kulturnom bilju. Nakon kratkog uputstva o upotrebi knjige i uvoda o zaštiti bilja prelazi odmah u slijedećem poglavlju na kemijska sredstva.

Najprije se osvrće na opće značajnije zaštite bilja sa kemijskim sredstvima, pa onda na podjelu sredstava s obzirom na njihovu primjenu protiv neprijatelja kulturnog bilja. Zatim pobliže obrađuje fungicide po temeljnom kemijskom sastavu i njihovoj primjeni. U drugom dijelu se bavi insekticidima i to najprije želučanim, a onda dodirnim. Kod dodirnih je obradio posebno alkalije, uljana sredstva, sintetičke, organske i biljne insekticide. Posebno poglavlje je posvećeno kombiniranim sredstvima i dana tabela, koja se sredstva mogu međusobno miješati. Plinovita sredstva su također posebno obrađena. U zadnjem poglavlju o insekticidima navodi mamke i sredstva s kojima se odbija štetnike od napada.

Treći dio knjige sačinjavaju herbicidi, u kojem je obradio ukratko različite hebricide i naveo korove, koji se dadu suzbijati sa tim hormonskim sredstvima.

Da bi knjiga što bolje poslužila praktičaru autor je u posebnim malim poglavljima obradio pripremu raznih škropiva, zatim navodi gdje se pojedina sredstva mogu nabaviti i kako moraju biti pošiljke opremljene da ne dođe do otrovanja kod ljudi i domaćih životinja, da ne bude

nikakvih zabuna. Zatim daje uputstvo radi otrovnosti pojedinih sredstava kao i uputstvo za prvu pomoć u slučaju trovanja.

Zadnje poglavlje u stručnom dijelu sadrži pregled bolesti i štetnika uz napomenu, koje se sredstvo uzima za suzbijanje istih. Na koncu knjige nalazi se dodatak sa zakonskim propisima o zaštiti bilja, a iza toga još i popis sredstava, koja su kod nas dozvoljena za primjenu u borbi protiv štetnika i bolesti. Ž. K.

Zakon za suzbijanje i uništavanje na plevelite (Služben Vesnik na Narodna Republika Makedonija br. 40. 31. XII. 1955.).

NR Makedonija je prva izdala jedan opći zakon o suzbijanju i uništavanju korova na području Jugoslavije. Bilo je kod nas sporadičnih pokušaja izdavanjem zakonskih propisa obzirom na suzbijanje i uništavanje korova. Tako su na pr. još vlasti u bivšoj Vojnoj Krajini izdale zakonske propise za suzbijanje korova obradom i njegov usjeva. Neki zakonski propisi za suzbijanje korova izdavani su u Srbiji prije Prvog svjetskog rata. Zakon za zaštitu bilja bivše Jugoslavije je korove definirao kao štetočinje kulturnog bilja. No ova formulacija nije nikada bila praktično korištena.

Sadanji naši zakonski propisi u vezi zaštite bilja tretiraju samo parazitske korove (*Cuscuta*, *Orobancha*, *Viscum*). Zakonski propisi u vezi kontrole prometa sjemena kulturnog bilja tretiraju samo izvjesne korove.

Makedonski Zakon za suzbijanje i uništavanje obuhvaća sve korove, izuzevši koje tretira Zakon za zaštitu bilja. Zakon sadrži četiri poglavlja, odnosno 17 paragrafa.

U prvom poglavlju donesene su opće odredbe: definicija korova i tko je obavezan tamaniti korove (individualni vlasnici zemlje, zadrugne ekonomije, državna imanja). Po ovome su zakonu korovi sve biljke, koje rastu sa kulturnim na obradivim površinama. Nadalje su korovi štetne biljke travnjaka, te biljke koje rastu na kanalima, uz naselje, na nasipima, uz željezničke pruge i t. d., te ako se nasele na poljoprivredne površine i postanu štetni korovi.

Opće odredbe sadrže mjere za suzbijanje korova. Mjere su za suzbijanje korova dvovrsne. Prva vrsta mjera su preventivne. Ovdje spada sjetva čistog sjemena t. j. sjetva sjemena bez korovnih primjesa. U preventivu spada zabrana neposredne upotrebe otpadaka od vršidbe i čišćenja sjemena za gnojdbu. Navedeni otpaci se moraju predhodno kompostirati. Što se tiče otpadaka od vršidbe i čišćenja sjemena lana, lucerne, djeteline, ovi se uopće ne mogu upotrebiti za gnojdbu, odnosno za ishranu stoke. Otpaci od vršidbe i čišćenja sjemena ostalih vrsta kulturnog bilja smiju se upotrebiti za stočnu ishranu, ako se predhodno samelju, te prekuhaju (popare).

Treće poglavlje ovog zakona sadrži odredbe o kaznama za prekršaje u vezi ovog zakona.

Četvrto, zadnje poglavlje sadrži završne i prelazne odredbe.

U zakonu su predviđene i popunske Uredbe. Jedna od Uredaba trebala se odnositi na uređenje obaveznih gumna za sela, te za zadrugna i državna imanja. Gumna su rasa-dišta korova i ostalih bolesti i štetočinja kulturnog bilja.

Kovačević J.